

O městě Alexandrii

O starověké Alexandrii se rovněž zachovalo jen velmi málo zmínek. Existuje několik ojedinělých popisů, zejména od Strabona, který město navštívil kolem roku 25 př. n. l. a podrobně popsal jednotlivé městské čtvrti. V raně křesťanské éře doprovázely ničení města lidmi i přírodní katastrofy: zemětřesení a přílivové vlny město postupně destruovaly, až nakonec v 8. století Portus Magnus („Velký přístav“), srdce tohoto ptolemaiovského města u mořského pobřeží, oplývající paláci a památkami, zcela zmizel pod vlnami... Slavný maják, jeden ze sedmi divů starověkého světa, byl na konci 15. století definitivně rozebrán, jelikož byl již několik století v žalostném stavu. Zůstala po něm jen rozporuplná svědectví. A tak Kleopatřino město navždy zmizelo.

Od 90. let 20. století se pod vedením Jeana-Yvese Empereura a Francka Goddia pátralo po archeologických stopách Alexandrie, jednoho z nejzářivějších měst helénistického období. Tyto práce umožnily alespoň částečně rekonstruovat podobu města na konci vlády Ptolemaiovců, z níž jsme vycházeli při snaze vdechnout tomuto starověkému městu na stránkách našeho komiksu život. I když mnohé otázky zůstávají nezodpovězeny: Jak věrně zobrazit Kleopatřin palác, když z něj v alexandrijském přístavu zbylo jen několik zanedbatelných pozůstatků? A co nábytek, který zdobil její komnaty, nebo nádobí, jež používala? Jak vypadal její všední oděv, když

Svítilno dekorované vyobrazením Kleopatry. Muzeum středomořské archeologie, Marseille.

© Jean Bernard / Bridgeman Images

ji vzácně objevené sochy zpodobňují jen při ceremoniích, kdy vystupovala jako zářící Isis? Tolik otázek, které mohou být předmětem sporů... Jedna stránka komiksu měla představovat scénu odehrávající se v alexandrijském majáku, ale neexistují důkazy, že byl přístupný: tato scéna byla tudíž přemístěna do místa, kde se Heptastadion napojuje na ostrov Faros. Další stránka komiksu měla zobrazovat Kleopatru hrající senet, nejběžnější hru faraonského období, ale žádný odborník na toto období nebyl schopen potvrdit, že se této hře skutečně věnovala. Tato scéna se tudíž do komiksu také nedostala. Vyobrazení dobového nádobí vychází ze skrovných nálezů učiněných během vykopávek v alexandrijském přístavu.

Zvláštní zmínka o Caesarionovi

Toto nebohé dítě se stalo obětí protichůdných politických zájmů a nemohlo přežít ambice jedněch či druhých... Ačkoli se dlouho mělo za to, že Caesarion, syn Julia Caesara a Kleopatry, přišel na svět v roce 47 př. n. l., během egyptského románu milenců, nejnovější studie ukazují, že se zřejmě narodil v polovině dubna 44 př. n. l. na jednom z řeckých ostrovů, kde Kleopatřina loď zakotvila během cesty do Alexandrie, kam se vydala poté, co pobývala v Římě. K této variantě se přikláníme i my.

Tato kniha vznikla na základě naší představy o dějinných událostech, která může být samozřejmě zpochybněna, nicméně zakládá se na dostupných pramenech.

Kleopatřin život v datech

69 př. n. l.: Narození Kleopatry.

51 př. n. l.: Smrt Ptolemaia XII. Kleopatra se vdala za svého mladšího bratra Ptolemaia XIII., čímž utvořili nový královský pár.

48 př. n. l.: Setkání Kleopatry a Julia Caesara v Alexandrii. Alexandrijská válka, v níž se proti sobě postavila Caesarova vojska a egyptské vojsko vedené generálem Achillem.

46 př. n. l.: Kleopatra v Římě.

44 př. n. l.: Narození Caesariona.

41 př. n. l.: Setkání Kleopatry a Marka Antonia v Tarsu.

40 př. n. l.: Narození dvojčat Marka Antonia a Kleopatry: Alexandra Helia a Kleopatry Seleny.

36 př. n. l.: Válka proti Parthům. Narození Ptolemaia Filadelfa, třetího dítěte Marka Antonia.

34 př. n. l.: Alexandrijské donace: Marcus Antonius prohlásil Kleopatru „královnou králů“; Kleopatra a její děti získali obrovská území.

32 př. n. l.: Římský senát zbavil Marka Antonia funkce konzula a vyhlásil válku Egyptu.

2. září 31 př. n. l.: Bitva u Actia: drtivé vítězství Oktaviánovy římské armády nad vojsky Marka Antonia a Kleopatry.

Srpen roku 30 př. n. l.: Sebevražda Marka Antonia a Kleopatry v Alexandrii. Egypt se stal římskou provincií.

Literatura

- BURIAN, J. – OLIVA, P.: *Civilizace starověkého Středomoří. II. díl.* Praha 2015.
- GRANT, M.: *Kleopatra, královna egyptská.* Praha 2011.
- KOVAŘÍK, J.: *Caesarovy legie.* Třebíč 2015.
- MARTINEZ-SÈVE, L.: *Atlas helénistického světa.* Brno 2021.
- OLIVA, P.: *Svět helénismu.* Praha 2001.
- POKORNÝ, P.: *Řecké dědictví v Orientu: Helénismus v Egyptě a Sýrii.* Praha 2015.

Citovaná díla:

- SUETONIUS: *Životopisy dvanácti císařů, Kniha druhá: Božský Augustus.* Praha 1974. Přel. Bohumil Ryba.